

Тоцька О. Л., к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна

ЯК СТАТИ ІДЕАЛЬНИМ ПІДЛЕГЛИМ ІЗ ПОГЛЯДУ ХРИСТИЯНСТВА

Якщо поділити усіх працівників на дві групи – керівників і підлеглих, то друга буде набагато численніша. І, мабуть, кожен представник цієї групи бажає мати такого начальника, якому був би притаманний демократичний чи ліберальний стиль керівництва і який би дбав про нього, як про рідну дитину. Але особи, які перебувають на управлінських посадах, теж хочуть мати якщо не ідеальних, то хоча б наближених до ідеалу підлеглих, які б трудилися для них, як для рідних батьків. Задля реалізації такого завдання вони можуть розробляти свою кадрову політику, відповідно до якої проводити набір персоналу, його оцінювання, розстановку та навчання.

Але чи реально стати ідеальним підлеглим? Здійснити таке завдання може допомогти християнське вчення, викладене в Біблії [1] й ін. книгах. Підлеглому, відповідно до нього, потрібно проявляти до свого начальника низку чеснот.

1. Любов. Треба намагатися полюбити керівника таким, яким він є (доброго чи злого), незважаючи на його вік, стать, освіту, стиль управління тощо. Святитель Миколай Сербський закликає: «Не дозволяй сонцю бути благороднішим за тебе, бо якщо воно гріє і злих, і добрих, чому ти не можеш зігрівати добром і добрих, і злих? Не дозволяй воді бути кориснішою за тебе, бо якщо вона поїть і чистих, і нечистих, чом би й тобі не радіти, коли до тебе звертаються за допомогою і ті, й інші?» [2, 36].

Подиву гідний приклад любові до свого начальника знаходимо у Старому Завіті: коли Давид захотів пити, троє його хоробрих воїнів, ризикуювши своїм життям, пробилися крізь филистимський стан для того, щоб зачерпнути води з Вифлиємського колодязя та принести йому (2 Цар. 23:15–16). Наражаючи себе таким чином на неймовірну небезпеку, вони підтвердили величину свого почуття, адже «немає більше від тієї любови, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін. 15:13).

2. Вірність. Мабуть, ця чеснота найяскравіше проявляється тоді, коли начальник перебуває у скрутному становищі. Зокрема, коли Давид утікав від свого сина Авессалома і був змушений покинути Єрусалим, то за ним пішов навіть чужоземець Еффей, який говорив: «...де б не був господар мій цар, чи в житті, а чи у смерті, там буде і раб твій» (2 Цар. 15:21).

3. Повагу (шану). Монах Агапій (Ландос) у своїй книзі «Грішників спасіння» пише, що четверта заповідь – «Шануй батька твого і матір твою, [щоб тобі було добре і] щоб продовжилися дні твої на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі» (Вих. 20:12) велить не тільки, щоб діти шанували батьків і піклувалися про них, але щоб і батьки шанували дітей, слуги – господарів, а хазяї – слуг, начальники –

підлеглих, а вони – начальників, чоловіки – дружин, а дружини – чоловіків, і вся родина – одне одного. Підлеглий повинен подумати, чи радував він начальника, чи не осуджував, чи не слухав, чи не лаяв його. А начальники, у свою чергу, повинні турбуватися про тілесні й душевні потреби підлеглих, лікувати у хворобах, разом навіть ходити до Сповіді й святого Причастя.

Так, Давид, якого переслідував цар Саул, декілька разів мав можливість його умертвити, але не скористався цим, кажучи своїм людям: «...нехай не попустить мені Господь зробити це господареві моему, помазанику Господньому, щоб накласти руку мою на нього...» (1 Цар. 24:7).

4. *Покірність (послух)*. Щодо потреби вияву підлеглими такої чесноти до своїх керівників солідарні між собою первоверховні апостоли Петро та Павло. Зокрема, у своїх посланнях вони пишуть:

а) «Отже, будьте покірні всякому людському начальству заради Господа: чи цареві, як верхній владі, чи правителям, як від Нього посланим для покарання злочинців і для похвали тим, хто робить добро...» (1 Пет. 2:13–14);

б) «Слуги, коріться з усяким страхом господарям, не тільки добрим і лагідним, але й суворим, бо те угодне Богові, коли хто, думаючи про Бога, терпить скорботи, страждаючи несправедливо» (1 Пет. 2:18–19);

в) «Усяка душа нехай підкоряється вищій владі, бо немає влади не від Бога; існуючі ж власті поставлені Богом. Тому той, хто противиться владі, противиться Божому повелінню. А ті, що противляться, самі викличуть на себе осуд. Бо начальники страшні не для добрих діл, а для злих. Чи хочеш не боятися влади? Роби добро і одержиш похвалу від неї» (Рим. 13:1–3);

г) «Раби, слухайтеся господарів своїх у плоті зі страхом і трепетом, у простоті серця вашого, як Христа, не з показною тільки прислужливістю, як чоловікоугодники, а як раби Христові, виконуючи волю Божу від душі. Служіть щиро, як Господу, а не як людям, знаючи, що кожен одержить від Господа в міру добра, яке він зробив, чи раб, чи вільний» (Еф. 6:5–8);

ґ) «Раби, слухайте в усьому господарів ваших за плоттю, не для очей тільки прислужуючи їм, як чоловікоугодники, але в простоті серця, боячись Бога» (Кол. 3:22).

5. *Терпіння*. А цю чесноту доцільно проявляти тоді, коли начальник далекий від досконалості. Так, Миколай Сербський закликає: «Не дозволяй, щоб земля була терплячішою за тебе, коли оре її селянин або вирівнює той, хто будує дорогу. Будь терплячим, як вона, бо тобі призначена велика винагорода» [2, 36].

І, звичайно, потрібно *молитися* за своїх керівників: «Отже, передусім благаю чинити молитви, моління, прохання, подяки за всіх людей, за царів і за всіх, які начальствують, щоб провадити нам життя тихе й безтурботне, у всякому благочесті і чистоті, бо це добре і угодне Спасителеві нашому Богу, Який хоче, щоб усі люди спаслися і досягли пізнання істини» (1 Тим. 2:1–4). Для цього можна скористатися Молитовником, де, поміж іншими, є й такі молитвослів'я:

серед ранішніх – «Владу нашу миром оточи і від усякого ворога й супротивника охорони. Вклади в серце їм усяку добру і спокійну думку про Церкву Твою Святу і про всіх людей Твоїх, щоб і ми в спокої тихе й безтурботне життя провадили в істинній вірі, у всякому благочесті та чистоті (*поклін*)... Мерзенну, безбожну, богохульну владу скорени, а правовірну утверди, силу християнську піднеси і милості Твої багаті нам пошли (*поклін*)»;

серед вечірніх – «...Продовжи милість Твою на людей Твоїх; війни відвертай, мир утверджуй, країни заспокой, голодних насити, володарів наших учини грізними для інших країн, начальників умудри...».

А соборна молитва за владу звучить під час Літургії:

на великій ектенії – «За Богом бережену Україну нашу, за владу і військо її Господу помолимося»;

на потрійній ектенії – «Ще молимося за Богом бережену Україну нашу, за владу і військо її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті»;

на великому вході – «Преосвященних митрополитів, архієпископів і єпископів православних, священство, дияконство і весь чернечий чин, Богом бережену Україну нашу, владу і військо її, парафіян святого храму цього, вас і всіх православних християн нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своїм завжди, нині, і повсякчас, і навіки-віків».

Отже, ідеальний підлеглий повинен любити свого керівника, бути йому вірним, шанувати та слухати його, проявляти терпіння і молитися за нього.

1. Біблія. Книги священного писання Старого та Нового Завіту. – К. : Вид-во «Преса України», 2009. – 1416 с.

2. Святитель Миколай Сербський. Думки про добро і зло / М. Сербський. – Л. : Вид. Бадікова Н. О., 2015. – 40 с.